

ВИСНОВОК

про наукову новизну,

теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Калинич Катерини Федорівни

на тему «Метажанрові параметри університетського роману»

на здобуття ступеня

доктора філософії зі спеціальності – 035 «Філологія»

з галузі знань – 03 «Гуманітарні науки»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету.

Сучасні підходи до аналізу тексту імплікують міжвидову, міжжанрову та міжмистецьку інтеграцію і формують відповідні можливості для розгляду та інтерпретації новітніх літературних зразків. Цьому сприяє епоха постмодернізму, що значно вплинула на літературний процес, створюючи відповідні умови для генерації нових літературних жанрів та теоретичних парадигм. До них належить метажанр університетського роману, що водночас слугує своєрідною платформою для висвітлення злободенних освітніх, культурних, політичних, психологічних, гендерних, особистісних проблем. Жанрова матриця університетського роману, інтегруючи в собі елементи різних жанрів та мистецьких форм, продукує складний текстуальний конструкт, що відображає культурний контекст та реалії сьогодення.

Дисертацію виконано на кафедрі зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича в контексті комплексної наукової теми «Гуманітарний дискурс в річці актуальних літературознавчих інтерпретаційних стратегій прочитання тексту» (державний реєстраційний номер 010U105706).

Актуальність теми дисертаційної роботи зумовлена необхідністю системного, узагальнюючого наукового осмислення закономірностей

формування метажанрового конструкту університетського роману та його проблемно-тематичних і жанрово-стильових особливостей.

Мета дисертаційної роботи полягає у з'ясуванні природи жанрових модифікацій університетського роману в інтеграції з матрицями історичного, (квазі-)автобіографічного, сімейного, детективного, романтичного, соціально-психологічного, фентезійного романів; аналізі специфіки метажанрового формату університетського роману.

Об'єкт дослідження – різнопланові презентативні зразки університетського роману XIX–XXI ст.: «За склом» Робера Мерля, «Стоунер» Джона Вільямса, «Про красу» Зеді Сміт, «Оксфордські вбивства» Гільермо Мартінеса, «Хмари» Івана Нечуя-Левицького, «Факультет» Дарини Березіної, «Крук та Чорний метелик. Голос давніх сновидінь» Ольги Мігель.

Предмет дослідження – метажанрові параметри університетського роману.

Методи дослідження. У роботі застосовано комплексну методологію жанрології, теоретичної та історичної поетик. Використано інструментарій культурно-історичного, рецептивного, біографічного, структурного, наративного, імагологічного, інтертекстуального та інтермедіального методів аналізу художнього тексту. Теоретико-методологічною основою стали праці з концептуальних аспектів метажанру. Залучено низку праць для з'ясування природи жанрових модифікацій університетського роману в інтеграції з матрицями різних жанрових різновидів роману.

2. Формулювання наукового завдання, нове розв'язання якого отримано в дисертації.

Дисертантка окреслила жанрологічні маркери жанру університетського роману; простежила генезу жанру *campus novel* в контексті національних літератур та виокремила його метажанровий концепт; виявила витoki та специфіку університетського роману в українській літературі; з'ясувала природу жанрових модифікацій університетського роману в інтеграції з матрицями історичного, (квазі-)автобіографічного, сімейного, детективного,

романтичного, соціально-психологічного, фентезійного романів; проаналізувала різнопланові зразки університетського роману ХІХ–ХХІ ст.; розкрила особливості жанрового метаморфізму університетської прози.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертанткою, та їх новизна.

За допомогою наукових методів та підходів, застосованих у дисертаційній роботі, Калинич К.Ф. *уперше* здійснила комплексне й цілісне дослідження метажанрової специфіки університетського роману. *Вперше* в колі проблематики українського літературознавства простежено генезу університетського роману в різних національних літературах, формування його як метажанру, зокрема й в українській літературі.

У роботі також *уперше* ґрунтовно розглянуто жанрові модифікації університетського роману в синтезі з маркерами історичного, біографічного, сімейного, детективного, соціально-психологічного, фентезійного романів; виявлено зміни в тематичній концепції жанру *campus novel* внаслідок синтезу з іншими жанровими матрицями.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість наукового дослідження, результатів та висновків забезпечено логікою подання матеріалу, послідовністю викладу, висновками до кожного розділу, загальними висновками дисертації, а також апробацією результатів дослідження.

Апробація основних результатів дисертації здійснювалася на аспірантських семінарах та засіданнях кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, на міжнародних та всеукраїнських літературознавчих конференціях.

Наукова робота Калинич К.Ф., присвячена дослідженню метажанрової природи університетського роману, є самостійним та цілісним дослідженням, що репрезентує нові обґрунтовані висновки й поповнює царину

літературознавства. Констатуємо відсутність текстових запозичень без посилання на джерело.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувачки, її особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності дисертантки з результатами наукових досліджень інших учених.

Калинич К. Ф. показала високий рівень теоретичної підготовки. Рівень обізнаності зі значною кількістю наукових досліджень (вітчизняних і закордонних) з філології, чітке аргументування як здобутків науковців, які більшою чи меншою мірою досліджували обрану проблематику, так і власних спостережень і висновків, сформульованих на підставі ретельного аналізу різнопланових зразків університетської прози зарубіжної та української літератури ХІХ-ХХІ ст., демонструють високу наукову цінність запропонованого дослідження.

Особистий внесок здобувачки – самостійний характер дисертаційного дослідження, виклад основних положень у наукових публікаціях.

6. Наукове та практичне значення роботи.

Основні результати та висновки роботи можна використовувати для подальшої наукової розробки проблем теоретичної та історичної поетик, зокрема, питання специфіки функціонування в них жанру університетського роману. Поглиблюється науковий дискурс щодо генерування синтетичних жанрологічних інтенцій внаслідок кооперації іманентних для *campus novel* жанрових параметрів із жанрами історичного, (квазі-)біографічного, сімейного, детективного, генераційного, соціально-психологічного, романтичного та фентезійного романів.

Запропоноване дослідження також може знайти практичне застосування в педагогічній практиці. Основні положення та результати роботи можуть бути враховані при розробці теоретичних лекційних і практичних курсів, зокрема з «Історії зарубіжної літератури», та спецкурсів про жанр університетського роману, а також при написанні курсових, дипломних та магістерських робіт, при написанні наукових досліджень – наукових статей та дисертацій.

7. Використання результатів роботи.

Результати дисертації можуть слугувати ґрунтовним матеріалом для підготовки цілісного дослідження про університетський роман у світовій літературі. Матеріали дисертації можна також використати при написанні підручників і навчально-методичних посібників із світової літератури та літературознавства.

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувачки в публікації.

Публікації з теми дисертації вичерпно висвітлюють проблематику та основні положення наукової роботи. Їх викладено у 11 працях: 8 одноосібних та 3 – у співавторстві (внесок здобувачки – 90%).

Основні наукові праці у фахових виданнях України

1. Калинич К. Система навчання як соціальна провокація: за романом Р. Мерля «За склом». *Питання літературознавства: науковий збірник*. 2019. Вип. 99. С. 180–193.

2. Калинич К. Фігура «викладач-письменник» за Дж. Вільямсом: роман «Стоунер». *Питання літературознавства: науковий збірник*. 2020. Вип. 102. С. 112–133.

3. Калинич К. «Університетський роман» (Campus Novel / University Fiction): генезис і сучасні параметри жанру. *Питання літературознавства*. 2022. Вип. 105. С. 111-136.

4. Калинич К., Сажина А. Метажанрова матриця університетського роману: Зеді Сміт «Про красу». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2023. Вип. 61. Том 2. С. 115-122.

5. Калинич К., Сажина А. Роман Г. Мартінеса «Оксфордські вбивства» як зразок університетського детективу: питання жанру. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. № 3. Т. 34 (73). С. 284-291.

6. Калинич К. Дарина Березіна «Факультет»: мета жанрові параметри роману. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 61. С. 146-151.

Наукові праці апробаційного характеру

7. Калинич К. Криза традиційної методики навчання у Франції (на прикладі роману Р. Мерля «За склом»). *Інтервали: 1918 – 1968 –2018 (література/літературознавство)*: матеріали XV Міжнарод. літературознавч. конф. (Чернівці, 18-19 жовтня 2018 р.). Чернівці, 2018. С. 10–13.

8. Калинич К. Зеді Сміт «Про красу»: запорука успіху жанру університетського роману. *Література: маркери успіху*: матеріали XVIII Міжнарод. літературознавч. онлайн-конф. (Чернівці, 25 листопада 2022 р.). Чернівці, 2022. С. 43-46.

9. Калинич К., Сажина А. Зеді Сміт «Про красу»: метажанровий формат університетського роману. *Матеріали Всеукраїнської молодіжної конференції «Платон мені друг, але істина дорожча»: теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук*: зб. матеріалів Всеукр. молодіж. конф. (Чернівці, 2-3 березня 2023 року). Чернівці, 2023. С. 99-102.

Додаткові публікації

10. Калинич К. Рецепція української вишівської традиції, відтворена на сторінках повісті І. Нечуя-Левицького «Хмари». *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2022. Вип. 1. С. 129-142.

11. Калинич К. Буковинская высшая школа сквозь историографическую призму рассказа Т. Галипа «Первые звезды». *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Russologica*. No 14 (2021). p 83-95. ISSN: 1689-9911

За результатами перевірки тексту дисертації з використанням антиплагіатної системи UNICHECK робота є оригінальною на 98,08 % і

вважається такою, що має високий рівень оригінальності та відповідає принципам академічної доброчесності.

9. Апробація матеріалів дисертації.

Матеріали дослідження викладено у формі доповідей на Міжнародній літературознавчій конференції «Інтервали: 1918 – 1968 – 2018 (література, літературознавство)» (Чернівці, 2018), XVIII Міжнародній літературознавчій онлайн-конференції «Література: маркери успіху» (Чернівці, 2022), Всеукраїнській молодіжній конференції (з міжнародною участю та благодійною метою) «Платон мені друг, але істина дорожча»: теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук (Чернівці, 2023).

10. Мова та стиль викладення відповідає критеріям науковості: логічність викладення положень, об'єктивність, послідовність. Застосована в роботі наукова термінологія є загальноновизнаною, стиль викладення результатів досліджень, нових наукових положень і висновків забезпечує доступність їх сприйняття та використання.

11. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною та практичним значенням дисертація Калинич К. Ф. є завершеною науковою працею, що відповідає спеціальності 035 – «Філологія».

Освітню складову підготовки доктора філософії аспірантка успішно виконала.

12. Оформлення дисертації виконано з дотриманням нормативних вимог.

13. Рекомендації дисертації до захисту.

Дисертаційна робота «Метажанрові параметри університетського роману» Калинич К. Ф., виконана на здобуття ступеня доктора філософії (PhD) зі спеціальності 035 – «Філологія», є цілісним ґрунтовним поліаспектним науковим дослідженням. Актуальність теми, результати та

висновки дисертації доповнюють філологічні дослідження у царині світової літератури та літературознавства.

Дисертація відповідає всім вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» зі змінам і доповненнями, внесеними наказом МОН України від 31.05.2019 № 759, а також вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022).

За результатами публічної презентації результатів дисертації та їх обговорення на засіданні кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 14 вересня 2023 року дисертацію Калинич Катерини Федорівни одностайно рекомендовано до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 – «Філологія» галузі знань 03 – Гуманітарні науки.

18.09.2023 р.

Голова засідання, завідувач кафедри
зарубіжної літератури та теорії літератури,
кандидат філологічних наук, доцент

Роман ДЗИК

